

PHÁT BIỂU CỦA THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ NGUYỄN XUÂN PHÚC
tại Phiên toàn thể Hội nghị Cấp cao lần thứ ba Ủy hội Sông Mê Công quốc tế
(Siêm Riệp, Cam-pu-chia, 5/4/2018)

Thưa Ngài Xăm-đéc Hun Xen, Thủ tướng Chính phủ Cam-pu-chia,

Thưa Ngài Thoong-lun Xi-xu-lit, Thủ tướng Chính phủ Lào,

Thưa Ngài Pra-dút Chan-ô-cha, Thủ tướng Chính phủ Thái Lan,

Thưa các Quý vị Trưởng đoàn đại biểu Trung Quốc và Mi-an-ma và Đại diện các Đối tác Phát triển,

Thưa các Quý vị,

Tôi vui mừng tham dự Hội nghị Cấp cao lần thứ ba Ủy hội Sông Mê Công quốc tế (MRC) tại thành phố Siêm Riệp xinh đẹp mang đậm nhiều dấu ấn lịch sử, văn hóa sâu sắc. Thay mặt Đoàn Việt Nam, tôi chân thành cảm ơn Chính phủ Campuchia về sự đón tiếp nhiệt tình và sự chuẩn bị chu đáo cho Hội nghị.

Tôi tin tưởng rằng dưới sự điều hành của Ngài Xăm-đéc Hun Xen và sự tham gia tích cực, xây dựng của các Nhà lãnh đạo quốc gia thành viên, các Đối tác đối thoại, các Đối tác phát triển, Hội nghị cấp cao Ủy hội Sông Mê Công quốc tế lần thứ 3 sẽ thành công tốt đẹp, góp phần vào sự hợp tác hiệu quả và phát triển bền vững của Lưu vực sông Mê Công.

Tôi nhất trí cao với chủ đề của Hội nghị Cấp cao lần này là “*Tăng cường nỗ lực chung và mở rộng quan hệ đối tác nhằm đạt các Mục tiêu phát triển bền vững trên lưu vực sông Mê Công*”. Tôi đánh giá cao các kết quả rất có giá trị của hợp tác khoa học giữa các nhà khoa học quốc tế và trong nước tại Hội thảo quốc tế trong hai ngày vừa qua. Đây là dịp để chúng ta đề ra những định hướng lớn, các lĩnh vực hợp tác ưu tiên, mở rộng sự hợp tác trong và ngoài Ủy hội MRC nhằm sử dụng công bằng, hợp lý và bền vững tài nguyên nước và các tài nguyên liên quan trong Lưu vực sông Mê Công, góp phần thực hiện thành công các *Mục tiêu phát triển bền vững SDG 2030* của Liên hợp quốc ở mỗi quốc gia thành viên và trong cả khu vực.

Thưa Quý vị,

Kể từ Hội nghị Cấp cao Ủy hội sông Mê Công quốc tế lần hai tại thành phố Hồ Chí Minh năm 2014, chúng ta đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng, khẳng định giá trị lâu dài của *Hiệp định Mê Công năm 1995* và vai trò của Ủy hội sông Mê Công quốc tế là *cơ chế hợp tác khu vực duy nhất có chức năng xây dựng khung pháp lý và các quy định kỹ thuật* cụ thể nhằm thúc đẩy việc khai thác, bảo vệ và quản lý bền vững nguồn nước sông Mê Công. Tôi xin nêu một số kết quả lớn:

Thứ nhất, chúng ta đã và đang tích cực triển khai có hiệu quả *Chiến lược phát triển lưu vực* dựa trên quản lý tổng hợp tài nguyên nước giai đoạn 2016 - 2020 và *Kế hoạch chiến lược* giai đoạn 2016-2020.

Thứ hai, trụ sở Ban Thư ký đã được đặt ở Viên-Chăn, Lào và lần đầu tiên có Giám đốc điều hành của Ban Thư ký là công dân của quốc gia ven sông¹ là cơ sở để hướng tới mục tiêu tự chủ hoàn toàn vào năm 2030

Thứ ba, hoàn thành “*Nghiên cứu về Quản lý và Phát triển bền vững sông Mê Công, bao gồm các tác động từ các dự án thủy điện dòng chính*” tạo cơ sở khoa học cho các quốc gia ra quyết định về các hoạt động phát triển lưu vực

Thứ tư, mở rộng hợp tác với các Đối tác đối thoại, các Đối tác phát triển, các Tổ chức lưu vực sông quốc tế và các Tổ chức quốc tế trong khu vực và đã triển khai nhiều hoạt động quan trọng góp phần đề cao vị thế của Ủy hội

Những kết quả tích cực đó đã thể hiện rõ nét, hiệu quả thực tế của *Hiệp định Mê Công 1995*, thúc đẩy gắn kết, điều phối vùng và đẩy mạnh quan hệ với các đối tác, các cơ chế hợp tác có liên quan trong khu vực. Trong đó, Tôi hoan nghênh và đánh giá cao các nỗ lực hợp tác, chia sẻ thông tin, kinh nghiệm của cơ chế Hợp tác Mê Công-Lan Thương (MLC), vừa hợp cấp cao tháng 01/2018; cơ chế Tiểu vùng Mê Công mở rộng (GMS), vừa hợp cấp cao 3/2018. Các cơ chế này sẽ giúp củng cố quan hệ láng giềng hữu nghị giữa 6 quốc gia Mê Công và thúc đẩy hợp tác quản lý sử dụng hiệu quả, bảo đảm an ninh nguồn nước.

Tôi cũng ghi nhận sự hỗ trợ quý báu từ các Đối tác phát triển của Ủy hội sông Mê Công quốc tế và mong muốn tiếp tục nhận được sự hỗ trợ về tài chính, kỹ thuật để giúp Ủy hội sông Mê Công quốc tế triển khai các lĩnh vực hợp tác ưu tiên trong giai đoạn tới, đồng thời tiến tới tự chủ về tài chính vào năm 2030.

Thưa Quý vị,

Sông Mê Công là con đường giao thông thủy có ý nghĩa đặc biệt trong thúc đẩy thương mại quốc tế, du lịch, kết nối tiểu vùng và là nguồn sinh kế của 65 triệu cư dân hạ lưu vực. Cùng với đó là nguồn tài nguyên nước, phù sa và sự đa dạng sinh học, đứng thứ 2 thế giới chỉ sau sông A-ma-dôn, là tài sản chung vô giá của các quốc gia trong lưu vực, là nguồn lực to lớn cho xóa đói nghèo, phát triển kinh tế, giao thương, giảm bất bình đẳng, kết nối vùng...

Hiện nay lưu vực sông Mê Công phải đối mặt với những thách thức lớn như: (i) sự gia tăng nhanh dân số, (ii) khai thác thiếu bền vững tài nguyên nước, đất và rừng; (iii) các thách thức của biến đổi khí hậu, thời tiết cực đoan, thiên tai bất thường. Hậu quả là **nguồn tài nguyên nước Mê Công đang bị suy kiệt** cả về số lượng và chất lượng, lượng phù sa và chất dinh dưỡng bị suy giảm, hệ sinh thái và môi trường bị suy thoái nghiêm trọng.

Các dấu hiệu tiêu cực đó thể hiện rõ rệt và trầm trọng hơn ở các quốc gia hạ lưu Mê Công, nhất là vùng đồng bằng sông Cửu Long của Việt Nam. Nơi đang thường xuyên phải đối mặt với các đợt hạn hán kéo dài, xâm nhập mặn, sụt lún bờ sông bờ biển và sụt lún đất... đe dọa sinh kế của hơn 20 triệu người dân. Cần phải có những hành động thiết thực, kịp thời để Đồng bằng sông Cửu Long là vựa lúa, vựa cá của cả khu vực trong hàng trăm năm qua tiếp tục phát triển và là nguồn cung gạo lớn cho bảo đảm an ninh lương thực khu vực.

Trong hai ngày vừa qua, trao đổi giữa các nhà khoa học và chuyên gia quốc tế chỉ ra nhu cầu ngày càng cấp bách về tái cấu trúc lại hai lĩnh vực chính, là sản xuất thực phẩm, nông sản và nuôi trồng thủy sản một cách bền vững với môi trường, và trước các thách thức hiện nay chuyển đổi thích hợp sang các nguồn năng lượng tái tạo như năng lượng xanh và năng lượng mặt trời hiện đã ngày càng có tính cạnh tranh nhờ sự phát triển của công nghệ và vật liệu tiên tiến.

Theo đó, Tôi đề nghị Ủy hội sông Mê Công quốc tế tập trung cho sử dụng công bằng, hợp lý và bền vững tài nguyên nước Mê Công và các tài nguyên liên quan, như sau:

Thứ nhất, cần tăng cường thực hiện một cách đầy đủ, thực chất, hiệu quả *Hiệp định Mê Công 1995*, cũng như Bộ các thủ tục, quy định của Ủy hội sông Mê Công quốc tế, nâng cao hiệu quả vai trò giám sát và điều phối của Ủy hội sông Mê Công quốc tế trong thực hiện cam kết của các quốc gia thành viên.

Thứ hai, xây dựng *Khung Quy hoạch phát triển lưu vực hài hòa* với quy hoạch tài nguyên nước của các quốc gia thành viên; đề xuất các dự án chung.

Thứ ba, tăng cường: (i) chia sẻ thông tin, số liệu trong lưu vực sông Mê Công, (ii) tăng cường mạng giám sát tài nguyên nước và các tài nguyên liên quan trong lưu vực, (iii) lập cơ sở dữ liệu, kiến thức chung của Ủy hội sông Mê Công quốc tế, (iv) tăng cường các hệ thống dự báo, cảnh báo thiên tai, nhằm giúp các quốc gia trong quyết định về: quy hoạch tài nguyên nước và các tài nguyên liên quan, ứng phó thiên tai, bảo vệ môi trường và các kế hoạch phát triển kinh tế xã hội.

Thứ tư, tăng cường các hoạt động điều phối, hợp tác với các Đối tác đối thoại, Đối tác phát triển trong việc huy động nguồn lực, tiếp thu kinh nghiệm quản lý và công nghệ kỹ thuật hiện đại, phối hợp trong các sáng kiến tiểu vùng, trao đổi thông tin số liệu, hợp tác chia sẻ kỹ thuật.

Trong đó, chú trọng hợp tác với cơ chế Hợp tác Mê Công - Lan Thương (MLC) Tiểu vùng Mê Công mở rộng (GMS), Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN), Liên hợp quốc (UN) và các cơ chế khác như Ủy hội sông Mít-xi-xi-pi, Ủy hội sông Đa-nyúp và tìm hiểu kinh nghiệm về điều phối thực hiện các điều ước quốc tế về sử dụng nguồn nước xuyên biên giới và các hồ quốc tế.

Thưa Quý vị

Thực hiện chủ đề “*Một Mê Công, một tinh thần chung*” của hội nghị hôm nay, chúng ta hãy cùng nhau đoàn kết, hợp tác để sông Mê Công mãi là dòng chảy của hòa bình, là kết nối sinh tồn bền vững, thịnh vượng đến muôn đời của các quốc gia, người dân trong khu vực.

Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Xin cảm ơn./.